

6698 SAYILI KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNUNUN AMACI VE KAPSAMI

KVKK
KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

6698 SAYILI KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNUNUN AMACI VE KAPSAMI

KVKK Yayınları No: 94

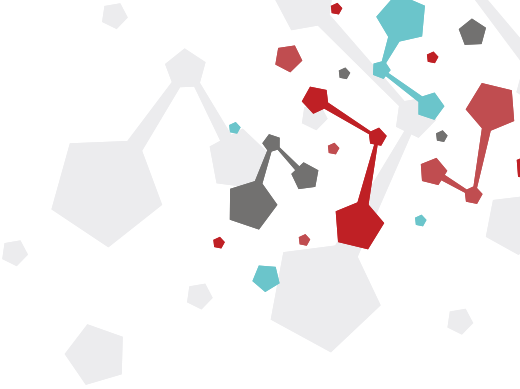
Haziran 2025, Ankara

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

Adres: Nasuh Akar Mahallesi
1407. Sokak No: 4 Çankaya/ANKARA

Telefon: 0 312 216 50 00

Web: www.kvkk.gov.tr

KVKK
KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

"Bu kitapta yer alan içeriklerin, bireysel kullanım dışında izin alınmadan kısmen ya da tamamen kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılması kesinlikle yasaktır. Bu yasağa uymayanlar hakkında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca yasal işlem yapılacaktır. Ürünün tüm hakları saklıdır."

©Kişisel Verileri Koruma Kurumu

AMAÇ

2010 yılında 5982 sayılı Kanun'la Anayasa'nın 20. maddesine eklenen fıkra ile, herkesin kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı anayasal bir hak olarak teminat altına alınmıştır. Bu bağlamda, bireylerin kendilerini ilgilendiren kişisel veriler üzerinde hangi hak ve yetkilere sahip olduğu ve kişisel verilerin hangi hallerde işlenebileceği hükme bağlanırken, kişisel verilerin korunmasına ilişkin usul ve esasların kanunla düzenleneceği öngörülmektedir.

Nitekim, 6698 sayılı Kanun'un 1. maddesinde bu Kanun'un amacı açık bir şekilde belirtilmiştir. Bu hükme göre amaç; kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemektir.

Bahse konu maddenin gerekçesinde de belirtildiği üzere; 6698 sayılı Kanun'un amacı, kişisel verilerin işlenmesinin disiplin altına alınması ve Anayasa'da öngörülen başta özel hayatın gizliliği olmak üzere temel hak ve özgürlüklerin korunmasıdır. 6698 sayılı Kanun ile son yıllarda önem kazanan, kişinin mahremiyetinin korunması ile veri güvenliğinin sağlanması ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasların düzenlenmesi de bu kapsamda değerlendirilmektedir.

6698 sayılı Kanun'la, kişisel verilerin sınırsız biçimde ve gelişigüzel toplanmasının, yetkisiz kişilerin erişimine açılmasının, açıklanması veya amaç dışı ya da kötüye kullanımı sonucu kişilik haklarının ihlal edilmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Kişisel verilerin hangi kurallara tabi olarak, hangi şartlarda işlenebileceği hususunu kontrol altına alma amacını güden 6698 sayılı Kanun, kişisel verilerin işlenmesine ilişkin denetim mekanizmaları getirerek bu verilerin hukuka aykırı olarak işlen-

mesini engellemeyi hedeflemektedir. Ayrıca, kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasların da düzenlenmesi 6698 sayılı Kanun'un amaçları arasında yer almaktadır. Söz konusu maddeye göre 6698 sayılı Kanun'un amacı:

- Kişisel verilerin işlenmesinde, kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak,
- Kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemek (disiplin altına almak),
- Kişilerin mahremiyetini korumak (özel hayatın gizliliği),
- Kişisel veri güvenliğini sağlamak

olarak sayılabilir.

KAPSAM

1. 6698 Sayılı Kanun'un Kapsamı

6698 sayılı Kanun'un 2. maddesinde, bu Kanun'un kapsamı belirtilmiştir. Bu maddeye göre 6698 sa-

yılı Kanun, kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanacaktır.

6698 sayılı Kanun'da kamu kurumları ile özel kuruluşlar açısından ayrım yapılmamış olup Bu Kanun'un belirlediği usul ve esaslar kural olarak tüm kurum ve kuruluşlar için geçerlidir. Dolayısıyla kamu kurumlarının işlediği kişisel veriler hakkında da 6698 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır.

6698 sayılı Kanun kapsamında koruma altına alınan kişisel veriler sadece gerçek kişilere ait olan kişisel veriler olup tüzel kişilere ait olanlar koruma altında bulunmamaktadır. Fakat tüzel kişiye ait verinin elde edilmesi, bir veya birden fazla gerçek kişinin kimliğinin belirlenmesine neden oluyor ise bu tür verilerin de 6698 sayılı Kanun'un korumasından yararlanması mümkün olabilir. Bu durumda da esasen korunan; gerçek kişiye ilişkin kişisel veriler olmaktadır.

6698 sayılı Kanun'da kişisel verilerin kısmen veya tamamen otomatik olan veya herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işlenmesi bakımından da herhangi bir fark öngörülmemiştir. Bu doğrultuda kişisel verilere ulaşımı kolaylaştıracak şekilde, belirli bir kritere göre yapılandırılmış her türlü sistem 6698 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilecektir.

Günümüzde kişisel veriler, büyük oranda otomatik yollarla işlenmektedir. Daha önce otomatik olmayan yollarla işlenmiş verilerin ise pek çok yerde hızla elektronik ortama aktarıldığı görülmektedir. Buna bağlı olarak, "tamamen veya kısmen otomatik yollarla işlenen veriler" ve "herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işlenen veriler" 6698 sayılı Kanun kapsamında koruma altına alınmıştır. Dolayısıyla 6698 sayılı Kanun otomatik olmayan yollarla işlenen kişisel verileri tamamen kapsam dışında bırakmamaktadır. Burada önemli olan otomatik olmayan yollarla işlenen kişisel verilerin bir veri

kayıt sisteminin parçası olup olmadığıdır. Örneğin; herhangi bir kritere bağlı olmaksızın kişilerin ad ve soyadlarının rastgele bir şekilde kağıtta yer alması hali 6698 sayılı Kanun kapsamına girmemekle birlikte, söz konusu isimlerin belirli bir kritere göre bir kağıda yazılması halinde, söz konusu veri işleme faaliyeti bu Kanun kapsamında değerlendirilecektir. Bu çerçevede:

- 6698 sayılı Kanun'da "kısmen veya tamamen otomatik yolla işleme" ifadesinin ne anlama geldiği açıklığa kavuşturulmamıştır. 108 sayılı Sözleşme'de ise "otomatik işleme" ifadesinden; verilerin kaydı, bu verilere mantıksal ve/veya aritmetik işlemlerin uygulanması, verilerin değiştirilmesi, silinmesi, geri elde edilmesi veya dağıtılması işlemlerinin otomatik veya kısmen otomatik yöntemlerle gerçekleştirilmesinin anlaşılacağı ifade edilmiştir.
- Herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işlenen kişisel veriler de 6698 sayılı Kanun kapsamında

korunmaktadır. Veri kayıt sistemi, 6698 sayılı Kanun'un 3. maddesinde; *"kişisel verilerin belirli kriterlere göre yapılandırılarak işlendiği kayıt sistemi"* şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla elle işlenen (manuel) kişisel verilerin herhangi bir kritere göre yapılandırılan bir kayıt sistemine dahil edilmesi durumunda, bu tür verilerle ilgili olarak da 6698 sayılı Kanun uygulanacaktır.

- Otomatik olmayan yollarla işlenen kişisel veriler, bir veri kayıt sisteminin parçası değilse 6698 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmeyecektir. Fakat bu durum ilgili verilerin kişisel veri niteliğini etkilemeyeceği için, bu verilere ilişkin hukuka aykırı eylemler de TCK kapsamında suç teşkil etmeye devam edecektir.

2. 6698 Sayılı Kanun'un Kapsamına Girmeyen Haller

6698 sayılı Kanun sadece gerçek kişilerle ilgili verilere uygulanır. Tüzel kişilerle ilgili veriler bu Kanun kapsamında değildir. Çünkü 6698 sayılı Kanun'un 1.

maddesinde *"kişisel verileri işlenen gerçek kişiler"* ifadesi kullanılmıştır.

Ayrıca, 6698 sayılı Kanun'un kişisel verilerin işlenmesine ilişkin hükümleri manuel olarak kayıt altına alınan ve veri kayıt sisteminin parçası olmayan kişisel verilere de uygulanmaz. Nitekim, 6698 sayılı Kanun'un 1. maddesinde *"tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işlenmesi"* ifadesi kullanılmıştır.

Öte yandan, 6698 sayılı Kanun'un 28. maddesinde tamamen veya kısmen bu Kanun'un kapsamının dışında olan haller hükme bağlanmıştır. Bu maddenin 1. fıkrasında tam istisnalar, 2. fıkrasında ise kısmi istisnalar düzenlenmiştir. Tam istisna halinde 6698 sayılı Kanun hükümleri hiçbir şekilde uygulanmayacaktır. Kısmi istisna hallerinde ise 6698 sayılı Kanun'un sadece bazı hükümleri uygulanmayacaktır.

a. Tamamen 6698 Sayılı Kanun'un Kapsamının Dışında Tutulan Haller

6698 sayılı Kanun'un 28. maddesinin 1. fıkrasında, bu Kanun'un kapsamına girmeyen haller tek tek sayılmıştır. Bunlar:

- Kişisel verilerin, üçüncü kişilere verilmemek ve veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklere uyulmak kaydıyla gerçek kişiler tarafından tamamen kendisiyle veya aynı konutta yaşayan aile fertleriyle ilgili faaliyetler kapsamında işlenmesi,
- Kişisel verilerin resmi istatistik ile anonim hâle getirilmek suretiyle araştırma, planlama ve istatistik gibi amaçlarla işlenmesi,
- Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini, ekonomik güvenliği, özel hayatın gizliliğini veya kişilik haklarını ihlal etmemek ya da suç teşkil etmemek kaydıyla, sanat, tarih, edebiyat veya bilimsel amaçlarla ya da ifade özgürlüğü kapsamında işlenmesi,

- Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini veya ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik olarak kanunla görev ve yetki verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetler kapsamında işlenmesi,
- Kişisel verilerin soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemlerine ilişkin olarak yargı makamları veya infaz mercileri tarafından işlenmesidir.

i. Kişisel verilerin kendisiyle veya aynı konutta yaşayan aile fertleriyle ilgili faaliyetler kapsamında işlenmesi

Kişisel verilerin, üçüncü kişilere verilmemek ve veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklere uyulmak kaydıyla gerçek kişiler tarafından tamamen kendisiyle veya aynı konutta yaşayan aile fertleriyle ilgili faaliyetler kapsamında işlenmesi durumunda 6698 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz.

Bu fıkra kapsamında; aynı konutta yaşayan aile fertlerinin aile içinde kişisel verilerinin işlenmesi

noktasında istisna söz konusudur. Örneğin, doğum günü gibi özel günlerde aile içerisinde çekilen fotoğraflar 6698 sayılı Kanun kapsamında değildir. Ancak bu verilerin üçüncü kişilerle paylaşılması halinde, örneğin doğum gününde çekilen fotoğrafların herkese açık olacak şekilde sosyal medyada paylaşılması durumunda istisnadan söz edilemeyecektir.

ii. Kişisel verilerin istatistik ile anonim hale getirilmek suretiyle araştırma, planlama ve istatistik gibi amaçlarla işlenmesi

Kişisel verilerin resmi istatistik ile anonim hâle getirilmek suretiyle araştırma, planlama ve istatistik gibi amaçlarla işlenmesi durumunda 6698 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz. Buna göre kişisel verilerin resmi istatistik kapsamında işlenmesi durumunda 6698 sayılı Kanun hükümleri uygulanmayacaktır.

Öte yandan araştırma, planlama ve istatistik gibi amaçlarla kişisel veri toplanması sonrasında kişisel

verilerin anonim hale getirilmesi de istisna kapsamındadır. Örneğin; resmi istatistik ile anonim hale getirilmiş verilerin, bir kamuoyu araştırma kuruluşu tarafından yapılan bir araştırma faaliyetinde kullanılması.

"Araştırma, planlama ve istatistik gibi" düzenlemesindeki "gibi" sözcüğü, bu sayılanların örnek olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla benzer yöntemlerin de istisna kapsamında yer alabileceği söylenebilir. Burada önemli olan; bu kişisel verilerin anonim hale getirilmiş olmasıdır.

Anonim hale getirmek ise; kişisel verilerin, başka verilerle eşleştirilerek dahi hiçbir surette kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişi ile ilişkilendirilemeyecek hale getirilmesini ifade etmektedir.

iii. Kişisel verilerin sanat, tarih, edebiyat veya bilimsel amaçlarla ya da ifade özgürlüğü kapsamında işlenmesi

Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini, ekonomik güvenliği, özel hayatın gizliliğini veya kişilik haklarını

ihlal etmemek ya da suç teşkil etmemek kaydıyla, sanat, tarih, edebiyat veya bilimsel amaçlarla ya da ifade özgürlüğü kapsamında işlenmesi durumunda 6698 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz. Örneğin; halk tarafından bilinen bir sanatçının hayatının edebi amaçlarla biyografi şekline getirilmesi durumu, bu faaliyet alanı ile sınırlı olmak kaydıyla bu Kanun kapsamında bulunmamaktadır.

iv. Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini veya ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik olarak kanunla görev ve yetki verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetler kapsamında işlenmesi

Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini veya ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik olarak kanunla görev ve yetki verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetler kapsamında işlenmesi durumunda 6698

sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz. Buna göre; istihbarat birimlerinin milli savunmayı, kamu güvenliğini, milli güvenliği, kamu düzenini ve ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik faaliyetler kapsamında işlediği veriler kanun kapsamı dışında tutulmaktadır. Aynı şekilde, belirtilen amaçlarla suç gelirlerinin aklanması, terörizmin finansmanının önlenmesi ve mali suçların araştırılması konusunda yetkili birimler tarafından yürütülen faaliyetler kapsamında işlenen veriler de bu istisna kapsamındadır.

v. Kişisel verilerin yargı makamları ve infaz mercileri tarafından işlenmesi

Kişisel verilerin soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemlerine ilişkin olarak yargı makamları veya infaz mercileri tarafından işlenmesi durumunda 6698 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz.

b. Kısmen 6698 Sayılı Kanun'un Kapsamının Dışında Tutulan Haller

6698 sayılı Kanun'un 28. maddesinin 2. fıkrasında sadece belli durum ve şartlarda bu Kanun'un bazı maddelerinin kapsamına girmeyen haller düzenlenmiştir. Buna göre; 6698 sayılı Kanun'un amacına ve temel ilkelerine uygun ve orantılı olmak kaydıyla, veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğünü düzenleyen 10. madde, zararın giderilmesini talep etme hakkı hariç ilgili kişinin haklarını düzenleyen 11. madde ve Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğünü düzenleyen 16. madde hükümleri aşağıdaki faaliyet alanları ile sınırlı olmak üzere uygulanmaz:

- Kişisel veri işlemenin suç işlenmesinin önlenmesi veya suç soruşturması için gerekli olması. (Örneğin; bir polisin bir suçla ilgili şüphelinin kişisel verilerini işlemesi bu kapsamda değerlendirilebilecektir. Çünkü polisin hangi kişisel verilerini işlediği veya hangi amaçlarla işlediğini şüpheliye anlatması halinde, şüphelinin ilgili verileri yok etmesi veya silmesi riski doğacaktır.)

- İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş kişisel verilerin işlenmesi. (Örneğin; kişinin herkesin erişimine açık bir şekilde bir araç satış sitesinde kişisel verisini paylaşması halinde paylaşılan verinin işlenmesi.) Bu hükmün uygulanabilmesi için ilgili kişi tarafından kişisel verilerin alenileştirme iradesi ve amacının ortaya konulması ve söz konusu kişisel verilerin yalnızca alenileştirme iradesi ve amacı doğrultusunda kullanılması gerekir.
- Kişisel veri işlemenin kanunun verdiği yetkiye dayanılarak görevli ve yetkili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca, denetleme veya düzenleme görevlerinin yürütülmesi ile disiplin soruşturma veya kovuşturması için gerekli olması.
- Kişisel veri işlemenin bütçe, vergi ve mali konulara ilişkin olarak Devletin ekonomik ve mali çıkarlarının korunması için gerekli olması.

6698 sayılı Kanun'da belirtildiği üzere; bu Kanun'un 10. 11. ve 16. maddelerinin uygulanmaması

için maddede belirtilen hallerden birinin gerçekleşmesi gerekir. Ancak belirtmek gerekir ki kişisel veri işlemenin her halükârda 6698 sayılı Kanun'un amacına ve temel ilkelerine uygun ve orantılı olması gerekir.

KVKK
KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

Adres: Nasuh Akar Mahallesi
1407. Sokak No: 4
Çankaya/ANKARA
Telefon: 0 312 216 50 00
Web: www.kvkk.gov.tr

kvkkurumu